

**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 1/10

**FACULTATEA MEDICINĂ
PROGRAMUL DE STUDII 0912.1 MEDICINĂ
CATEDRA DE FILOSOFIE ȘI BIOETICĂ**

APROBAT

la ședința Comisiei de asigurare a calității și
evaluării curriculare în Medicină
Proces verbal nr. 1 din 16.09.21
Președinte, dr. hab. șt. med., conf. univ.
Suman Serghei _____

APROBAT

la ședința Consiliului Facultății Medicină nr.1
Proces verbal nr. 1 din 21.09.21
Decanul Facultății, dr. hab. șt. med., conf. univ.
Plăcintă Gheorghe _____

APROBAT

la ședința Catedrei de filosofie și bioetică
Proces verbal nr. 02 din 16.09.2021
Șef catedră, dr. hab. în filos., conf. univ.
Ojovanu Vitalie _____

CURRICULUM

DISCIPLINA: ȘTIINȚELE COMPORTAMENTULUI. SOCIOLOGIE MEDICALĂ

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Curriculum elaborat de colectivul de autori:

Ojovanu Vitalie, dr. hab. în filos., conf. univ.
Rubanovici Ludmila, dr. în filos., conf. univ.
Banari Ion, dr. în filos., lect. univ.
Eșanu Anatolie, dr. în filos., conf. univ.

Chișinău, 2021

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 2/10

I. PRELIMINARII

Necesitatea disciplinei *Științele comportamentului. Sociologie medicală* pentru medicii este determinat de diversele situații lipsite de claritate și precizie cu care lucrătorul medical se confruntă în activitatea sa. Dificultatea respectivă, de obicei oscilează între ce este bine și ce este rău, ce este corect și ce nu este corect, ce este normal și ce este anormal. Ritmul intens care i se impune medicului în practică face să nu realizeze că se confruntă cu multiple greutăți ce implică abilități de comportament. Un stil de comportament personal bine conturat profesional și formare a unor calități morale ce dictează un comportament calm (în general normal) în situațiile dificile din activitate, va finaliza cu sporirea satisfacției pacientului, verticalitatea medicului și, în final, cu calitatea actului medical. În contextul noilor cerințe de pregătire profesională al viitorului medic se realizează cursul *Științele comportamentului. Sociologie medicală* înaintat și recomandat pentru toate specialitățile din sistemul sanitar. În dorința de a crea un comportament echilibrat nu este suficient doar de cunoștințe medicale specializate, dar și de cunoștințe care redau condiția reală de complexitate al relațiilor dintre medic și pacient. Raportul medicului cu pacientul presupune în primul rând abilități de comunicare eficientă formată în temeiul naturii umane, un comportament moral între medic și pacient fundamentat pe esența ființei umane și nu pe aparențele accidentale ce deseori ori survin în actul medical.

Cursul *Științele comportamentului. Sociologie medicală* are scopul să eficientizeze exersarea profesiei medicale, să formeze la viitorul lucrător medical simțul responsabilității ca om și ca specialist. Să-și creeze propriul comportamental în concordanță cu menirea nobilă a profesiei de medic. În paralel cu aceasta studenții se vor familiariza cu esența, noțiunile de bază și componentele intrinseci ale sociologiei medicale.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Prezentarea medicinistilor cunoștințe și tehnici de comportament acompaniate de un suport moral profesional, precum și însușirea unor abilități de înțelegere a condițiilor specifice în care se desfășoară actul comunicațional medical, care să asigure o comunicare pentru schimbarea comportamentului părților implicate în relațiile medicale. Familiarizarea cu esența sociologiei medicale, domeniu specific interdisciplinar al medicinei și sociologiei, fără de care în prezent succesul medicinei, în general, și al celei clinice, în special, poate fi unul ratat.

- **Limbile de predare a disciplinei:** română, rusă, engleză, franceză.

- **Beneficiari:** studenții anului I, facultatea Medicină 1 și 2.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	U.01.O.002		
Denumirea disciplinei	Științele comportamentului. Sociologie medicală		
Responsabili de disciplină	dr. hab. în filos., conf. univ. Ojovanu Vitalie dr. în filos., conf. univ. Rubanovici Ludmila dr. în filos., lect. univ. Banari Ion dr. în filos., conf. univ. Eșanu Anatolie		
Anul	I	Semestrul	1
Numărul de ore total, inclusiv:			120
Curs	15	Lucrări practice	-
Seminare	30	Lucrul individual	75
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	4

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

• ***la nivel de cunoaștere și înțelegere:***

- procesul comportamental și funcțiile sale;
- modalități de comportament în crearea unor relații funcționale medic-pacient;
- criteriile comportamentale ale faptului medical calitativ;
- diverselor situații de manifestare a barierelor comportamentale în relația medic-pacient;
- principalele surse de greșeli în medicină și posibilități pentru a le preveni;
- drepturile și obligațiile medicului și pacientului;
- definirea și esența sociologiei și a sociologiei medicale;
- posibilitățile teoretico-aplicative ale sociologiei medicale și importanța acestora pentru medicina contemporană.

• ***la nivel de aplicare:***

- capacități de comportament intra și interorganizaționale, în vederea integrării optime în echipa medicală;
- imagini adecvate unui lucrător medical prin evitarea situațiilor de malpraxis;
- tehnici specifice de depășire a barierelor comportamentale;
- comportamentul în relația medic-pacient;
- modalități comportamentale interculturale în relația medic-pacient;
- reacțiile comportamentale ale pacienților în dependență de personalitate;
- calitățile morale în clarificarea problemelor cu privire la viața și sănătatea pacienților ori/și a persoanelor din anturajul lor;
- posibilitatea de realizare a investigațiilor sociologice elementare în anumite subiecte din activitatea medicală.

• ***la nivel de integrare:***

- modalități comportamentale în condițiile activității medicale;
- cunoștințele pentru a organiza sau reorganiza propriul stil de comportament în medicină;
- imaginea profesională în conformitate cu statutul și rolul social al medicului;
- cunoștințe și abilități de depistare a surselor de neconformități comportamentale în practica medicală;
- abilități de depășire a dificultăților comportamentale din medicină;
- cunoștințe din sociologie medicală pentru o conduită profesională reușită în dialogul cu pacienții din diferite etnii și zone cultural-geografice ale lumii;
- să aplice tehnici corespunzătoare în studii sociologice elementare;
- cunoașterea diversităților de medicație și organizare a sistemelor medicale în istoria medicinei, cât și celor curente.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Cunoștințe esențiale din domeniul comportamentului, elocinței, etichetei, comunicării aplicate în practica medicală pentru a eficientiza implicațiile individuale și calitatea actului medical, precum și evidenția factorii comportamentali de risc pentru sănătate.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 4/10

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Lucrări practice	Lucru individual
1.	Comportamentul uman – un complex bio-psiho-social.	2	4	9
2.	Comportament și personalitate.	2	4	9
3.	Concepte de bază ale sociologiei medicale.	2	4	9
4.	Comportament și societate. Elemente de sociologie medicală.	2	4	9
5.	Sisteme medicale: exclusive, tolerante, integrative.	2	4	9
6.	Comportament în context intercultural.	1	2	9
7.	Eticheta și imaginea: elemente esențiale în societatea contemporană.	2	4	9
8.	Comportamente cu risc pentru sănătate.	2	4	12
		15	30	75
Total		120		

VI. MANOPERE PRACTICE ACHIZIȚIONATE LA FINELE DISCIPLINEI

- Cunoașterea și aplicarea în practică a comportamentului profesional medical.
- Implementarea capacităților de studiere cu ajutorul metodelor sociologice a situațiilor complicate în relațiile cu pacientul, rudele acestuia, colegii de serviciu, comunitatea locală.

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema 1. Comportamentul uman – un complex bio-psiho-social	
<ul style="list-style-type: none">● să definească noțiunea de comportament uman, formula complexă de constituire și consolidare a comportamentului;● să cunoască criteriile de stabilire a normalității;● să demonstreze implicarea factorilor interni și externi la determinarea comportamentului;● să aplice cunoștințele obținute în determinarea tipurilor de comportamente;● să integreze caracterul moral al omului ce determină conduita profesională.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de comportament. Particularitățile comportamentului uman. Surse de investigare a comportamentului uman.2. Domeniul <i>Științelor comportamentului</i>. Științele comportamentului și științele sociale aplicate în sănătate.3. Medicina comportamentală. Psihologia sănătății.4. Factorii de influență asupra comportamentului uman: componentul biologic, psihologic și socio-cultural.5. Tipologii ale comportamentului uman.6. Conceptul de normalitate comportamentală. Normalitatea ca proces. Criterii de normalitate. Norma medicală.7. Tulburări specifice de comportament în unele afecțiuni: sindromul split-creier (Divided Brain), schizofrenia, boala Alzheimer, autismul, fobia.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 5/10

Obiective	Unități de conținut
Tema 2. Comportament și personalitate	
<ul style="list-style-type: none">• să definească ce este personalitatea și elementele structurale ale ei;• să cunoască impactul caracterului uman asupra reușitei profesionale;• să aplice reacțiile comportamentale ale diferitor tipuri de personalitate;• să integreze decizii eficiente care modelează diferite tipuri de comportamente particulare.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de personalitate. Trăsăturile și structura personalității.2. Comportament și temperament. Tipurile de temperament coleric, sangvinic, flegmatic și melancolic.3. Comportament și somaticul uman. Tipologiile morfologice.4. Comportament și „psihicos”-ul uman. Tipologiile psihofiziologice și psihologice.
Tema 3. Concepte de bază ale sociologiei medicale.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească esența și structura domeniului sociologiei;• să cunoască diverse teorii și metode ale sociologiei generale și celei medicale;• să demonstreze particularitățile și posibilitățile aplicative ale sociologiei medicale;• să aplice unele tehnici elementare de studii sociologice în medicină;• să integreze în perspectivă cunoștințele pentru a putea aplica unele studii sociologie proprii.	<ol style="list-style-type: none">1. Definiția sociologiei. Funcțiile și ramurile sociologiei contemporane. Teorii ale obiectului de studiu al societății.2. Medicina – domeniu special al studiului sociologic.3. Particularitățile sociologiei medicale.4. Direcțiile de bază ale sociologiei medicale. Subiecte de interes sociologic în medicină.5. Modalități și metode de aplicare a studiilor sociologice în medicina contemporană.
Tema 4. Comportament și societate. Elemente de sociologie medicală.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească conceptul de sociologie medicală, statut și rol social, bioetică, deontologie medicală;• să cunoască tipurile de relație medic-pacient;• să conștientizeze drepturile și obligațiile medicului și pacientului;• să aplice imagini adecvate unui lucrător medical prin evitarea situațiilor de malpraxis;• să integreze imaginea profesională în conformitate cu statutul și rolul social al medicului.	<ol style="list-style-type: none">1. Noțiunea de sociologie și sociologie medicală.2. Caracteristica noțiunilor statut și rol social și conflict de rol.3. Statutul și rolul social al medicului. Rolul social al bolnavului. Relația medic-pacient ca relație de roluri.4. Tipuri, modele și strategii de relație medic-pacient. Stadiile actului medical: anamneză și explorarea simptomelor de către medic; precizarea diagnosticului și decizia în legătură cu tratamentul; complianța la tratament, procesul tratamentului și stadiul posttratament. Acordul informat.5. Malpraxis și noncomplianța la tratament ca devieri de la obligația de rol. Automedația.6. Elemente de bioetică și deontologie medicală.
Tema 5. Sisteme medicale: exclusive, tolerante, integrative.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească de pozițiile sociologiei medicale a noțiunilor de sănătate și boală;• să cunoască la nivel teoretic sistemele medicale ce au evoluat în istoria medicinei și sistemele medicale contemporane;• să demonstreze identificarea diverselor situații de manifestare comportamentală în relația medic-pacient, modele de comunicare	<ol style="list-style-type: none">1. Sociologia și conceptele ei despre sănătate și maladie, sistemul medical, pluralismul medical, biomedicină, medicalizarea și hegemonia medicală, sindemie.2. Sisteme medicale ale societăților preindustriale: etnomedicina, etnopsihiatria, etnofarmacologia.3. Tipuri de sisteme medicale. Sisteme medicale exclusive: modelul sovietic, francez, american.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 6/10

Obiective	Unități de conținut
<p>eficientă, tehnici de ascultare activă, etc. în dependență de proveniența pacientului din anumite sisteme medicale;</p> <ul style="list-style-type: none">• sa integreze abilități de identificare a aspectului cultural al bolii cu punerea în act al unui sistem de remedii de ordin cultural.	<p>4. Sisteme medicale tolerante: modelul britanic, german.</p> <p>5. Sisteme medicale integrate: modelul indian. Model chinezesc. Modele medicale ale țărilor lumii a treia.</p> <p>6. Sisteme medicale externaliste și internaliste. Sisteme medicale personaliste și naturaliste. Sisteme medicale locale, regionale, cosmopolite.</p>
Tema 6. Comportament în context intercultural.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească procesul comportamental intercultural, diferite tipuri de comportament intercultural;• să cunoască surse de gafe interculturale în comportamentul lucrătorului medical;• sa demonstreze componente comportamentale interculturale în relația medic-pacient;• să aplice structural dialogul intercultural;• să integreze teoria comunicării interculturale în dialogul cu pacienții din diferite etnii.	<ol style="list-style-type: none">1. Conceptul de cultură și comunicare interculturală. Multiculturalitate, interculturalitate, transculturalitate.2. Etnocentrismul și comunicarea interculturală. Etnocentrismul ca problemă a comunicării interculturale.3. Caracteristicile structurale ale comunicării interculturale. Surse de gafe în comunicarea interculturală.4. Comunicarea interculturală medic-pacient.
Tema 7. Eticheta și imaginea: elemente esențiale în societatea contemporană.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească noțiunile de Etichetă și Imagine;• să cunoască componentele teoretice de bază ale Etichetei și Imaginei pentru posibilitatea aplicării acestora în conduita cotidiană și cea profesională;• sa demonstreze succese ori lacune comportamentale în micro-mediul social;• să aplice în practică abilități de cunoaștere a elementelor etichetei și a imaginii personale;• să integreze abilitățile teoretico-practice de imagine și etichetă medicală cu alte componente de bază ale activității medicale.	<ol style="list-style-type: none">1. Eticheta. Din istoria etichetei. Elemente ale codului bunelor maniere.2. Comportamentul în viața profesională.3. Imaginea element esențial în societatea contemporană. Conceptul de imagine. Imaginea personală.4. Limbajul vestimentației și a accesoriilor. Limbajul culorilor. Garderoba feminină și masculină.5. Imaginea: particularități generale.6. Imaginea medicinistului și a medicului.7. Elemente de programare neurolingvistică: metamodelul, arta de a pune întrebări, degete și cuvinte critice, reprezentarea senzorială, cheile de acces vizual și cum ținem obiectivele.
Tema 8. Comportamente cu risc pentru sănătate.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească formele (varietățile) și conținutul comportamentelor cu risc pentru sănătate;• să înțeleagă cunoștințele necesare depistării a comportamentelor deviate și nocive;• să cunoască clasificarea conduitelor deviate;• sa demonstreze capacități comunicațional-comportamentale pentru întreținerea unui dialog medic-pacient în cazul depistării comportamentelor deviate sau nocive, cu	<ol style="list-style-type: none">1. Noțiune de conduită deviantă. Importanța anihilării acesteia în societate și medicină.2. Clasificarea conduitelor deviate.3. Tulburări de personalitate. Sindroame comportamentale în bolile psihice.4. Violența în familie. Deviații sexuale.5. Stări persistente de conflict.6. Comportamentul nociv pentru sănătate: caracteristica generală.7. Delimitarea celor principalelor probleme ale

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 7/10

Obiective

scopul anihilării sau diminuării deprinderilor respective;

- să aplice subiecte bioetice în clarificarea problemelor cu privire la viața și sănătatea pacienților ori/și a persoanelor din anturajul lor;
- să integreze proiectarea, susținerea și evaluarea unui discurs adaptat criteriilor de prevenire a comportamentelor deviate sau nocive.

Unități de conținut

- comportamentului nociv.
8. Suprasolicitarea fizică și nervoasă. Alimentația dezechilibrată.
 9. Fumatul, consumul de alcool și de droguri.
 10. Comportamentul față de medicament: repulsie, indiferență, deprinderi, abuz. Efectul Placebo.
 11. Aspecte generale ale procesului de schimbare comportamentală: principii și etape în evaluarea schimbării comportamentului.
 12. Condițiile esențiale pentru schimbarea comportamentului.

VIII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ Competențe profesionale (specifice) (CS)

- **CP1.** Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale cu aplicarea valorilor și normelor eticii profesionale, precum și prevederilor legislației în vigoare.
- **CP2.** Cunoașterea adecvată a științelor despre structura organismului, funcțiile fiziologice și comportamentul organismului uman în diverse stări fiziologice și patologice, cât și a relațiilor existente între starea de sănătate, mediul fizic și cel social.
- **CP5.** Integrarea interdisciplinară a activității medicului în echipă cu utilizarea eficientă a tuturor resurselor.

✓ Competențe transversale (CT)

- **CT1.** Autonomie și responsabilitate în activitate.
- **CT3.** Realizarea abilităților de interacțiune și responsabilitate socială.
- **CT4.** Dezvoltare personală și profesională.

✓ Finalități de studiu

La finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

- să distingă componentele unui act comportamental eficient;
- să identifice caracterul vertical moral al omului pentru a profesa cu succes medicina;
- să păstreze echilibrul emoțional și moral în situațiile profesionale dificile;
- să stabilească sursele de greșeli întâlnite în cursul desfășurării relației medic și pacient;
- să ia decizii constructive în situații conflictuale fie cu pacienții, fie cu colegii de serviciu;
- să perfecționeze tehnicile și strategiile, tipurile și modelele de comportament în activitatea profesională și în viața cotidiană;
- să aprecieze valoarea și necesitatea unui comportament moral în realizarea actului medical;
- să caracterizeze conduitele deviate și nocive pentru a promova comportamentul sănătos de viață.

IX. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Lucrul cu cartea și TIC.	Lucrul sistematic în biblioteca și medioteca. Explorarea surselor electronice	1. Calitatea judecăților formate, gândirea logică, flexibilitatea.	Pe parcursul semestrului

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 8/10

		actuale referitor la tema pusa în discuție.	2. Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate proprie.	
2.	Referat.	Analiza surselor relevante la tema referatului. Analiza, sistematizarea și sinteza informației la tema propusa. Alcătuirea referatului în conformitate cu cerințele în vigoare și prezentarea lui la catedră.	1. Calitatea sistematizării și analizei materialului informațional obținut prin activitate proprie. 2. Concordanța informației cu tema propusă.	Pe parcursul semestrului.
3.	Analiza studiului de caz.	Alegerea și descrierea studiului de caz Analiza cauzelor problemelor apărute în studiul de caz. Prognosticul cazului cercetat. Deducerea rezultatului scontat al cazului.	1. Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigare proprie. 2. Formarea unui algoritm de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul semestrului.

X. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• Metode de predare și învățare utilizate

Prelegerea constă într-o expunere interactivă a conținutului de bază a cursului.

Seminarul și activitatea extraauditivă a studentului presupune aplicarea a unui șir de metode după cum urmează: conversația euristică, problematizarea, brainstorming, lucrul în grup, studiul individual, dezbateră, rezolvarea situațiilor de problemă, joc de rol, studiul de caz.

• Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)

Studiul textelor de documente; jocurile de rol; studiul de caz; instruirea asistată de calculator.

• Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)

Curentă: control frontal sau/și individual prin:

- ✓ evaluarea nivelului de implicare a studenților și calității acestora în realizarea sarcinilor curente;
- ✓ evaluarea răspunsurilor (argumentelor și deciziilor studenților) la întrebările situațiilor de problemă sau studiilor de caz;
- ✓ evaluarea lucrării de control.

Finală: Examen.

Proba finală (examenul) constă dintr-un test în scris în sistemul SIMU cu complement simplu și compus.

Răspunsurile se apreciază cu note de la 0 până la 10 în conformitate cu regulamentele naționale de evaluare a cunoștințelor și competențelor. Media anuală se formează din suma tuturor notelor împărțită la numărul de note acumulate.

Nota finală va fi calculată din nota medie anuală (coeficientul 0,5) și nota la proba finală (coeficientul 0,5).

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:

09

Data:

08.09.2021

Pag. 9/10

5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,00	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	
8,01-8,50	8,5	B
8,51-9,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare, răspuns oral) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

XI. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. Obligatorie:

1. Ojovanu V. (coord.). Comunicare și comportament în medicină (cu elemente de bioetică). Suport de curs. Chișinău: CEP Medicina, 2016.
2. Spinei Angela. Comunicare și comportament. Chișinău: CEP Medicina, 2005.
3. Fica Simona, Minea Liudmila. Ghid de comunicare și comportament în relația cu pacientul. București: Editura Universitară „Carol Davila”, 2008.
4. Miu Nicolae. Științele comportamentului. Cluj-Napoca: Editura Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu”, 2004.

B. Suplimentară:

1. Dicționar de Filosofie și Bioetică. Chișinău: Medicina, 2004.
2. Birkenbihl Vera F. Semnalele corpului. Cum să înțelegem limbajul corporal. București: Gemma Pres, 1999.
3. Campbell Alastair, Gillett Grant, Jones Gareth. Medical ethics. Oxford: Oxford University Press, 2006.
4. Codul cadru de etică (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic. Chișinău: Min. Săn. al R.Mold., 2008.
5. Cole Thomas R., Carlin Nathan S., Carson Ronald A. Medical humanities. An introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 2015.
6. Cornelius Helena. Știința rezolvării conflictelor. București: Ed. Știința și Tehnica, 1996.
7. Gramma Rodica, Paladi Adriana. Behavioral sciences: compendium. Didactic material for medical students. Chisinau: Medicina, 2011.
8. Guillemont A., Laxenaire M. Anorexie mentale et boulimie. Le poids des facteurs socioculturels. Ed. Masson, 1994.
9. Jung C. G. Descrierea tipurilor psihologice. București: Ed. Anima, 1994.
10. Legea cu privire la exercitarea profesiei de medic (Nr. 264 din 27.10.2005).
În: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313062>.
11. Marinescu A. Codul bunelor maniere astăzi. București: Ed. Humanitas, 2002.
12. Munteanu D. Politețe și bună cuviință. București: Ed. Ramida, 1992.

**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 10/10

13. O'Neill Onora. *Autonomy and trust in bioethics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
14. Pascu Rodica. *Comunicare interculturală*. Sibiu: Editura Universității "Lucian Blaga", 2007.
15. Pasecnic V. *Psihologia imaginii*. Chișinău: Știința, 2006.
16. Popa-Velea O. *Științele comportamentului uman. Aplicații în medicină*. București: Ed. Trei, 2010.
17. Râmbu Nicolae. *Comunicare interculturală. Suport de curs universitar. În: Comunicare socială și relații publice*. Iași: Editura Universității "Al. I. Cuza", 2007, p.167–218.
18. Rogoza L. *Etică și Deontologie medicală*. Brașov: Editura Universității TRANSILVANIA, 2006.
19. Smith Stephen W. *End-of-life decisions in medical care: principles and policies for regulating the dying process*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
20. Мягков И.Ф., Воков С.Н., Чаев С.И. *Медицинская психология*. Москва: Логос. 2003.